

EMPORDA FEDERAL

Terra de llibertat

Emporda

en una sola paraula

Preus de subscripció
Figueres 1 pta. trimestre.
Fora 1'25

Setmanari d'U. E. N. R.
Redacció y Administració: Carrer de la Presó, n.º 8.

Número solt 10 cents.
atrasat 20

Any VI

Figueres 16 de Setembre de 1916.

Núm. 290.

Moderna Farmacia Cusí. - Figueres

BLITZ-SIFON

Aparell per a fabricar-se un mateix begudes gaseoses instantànies.

Utilíssim als estiujeants, amb ell, a més de la comoditat que representa tenir a tot hora una beguda agradable, evita l'inconvenient que representa el transport d'ampolles, sempre incòmodo i propens a trencaments.

Preu del sifon 11 pessetes

Fabricar 1 litre de beguda gaseosa costa 10 centims.

Dipòsit: MODERNA FARMACIA CUSÍ

GRANS MAGATZEMS PUIG PARIS

La casa que ofereix els articles mes nous i mes bons, a preus mes baratos

- PANYERIA
- CORBATERIA
- CAMISERIA
- GENRES DE PUNT
- BISUTERIA
- MOCADURIA
- VELLUTS
- DRILS

SASTRERIA A MIDA

FORRERIA

GUANTS

ELASTICS

LLEIGUES

CARTERES

BOQUILLES

PERFUMERIA

BANYADORS

ETC. ETC.

GRAN BAZAR DE ROBA FETA

per a Homes, Joves i Nens

PREU FIXE

Patriotisme i liberalisme

Atrement, això de la Patria, aixís escrit amb lletra grollera, ens es anti-pàtic. Nosaltres no neguem pas la nostra patria natural per a ésser servils, esclaus, amb la patria artificial. Però si del patriotisme natural no'n volém fer cap religió, menys ens ha d'interessar encare el patriotisme oficial.

A la nostra patria, a Catalunya, l'estimém com el qui més, però si de l'amor a Catalunya en fem un ideal, no es per patriotisme—aqueu sentiment que'n podríem dir íntim, o si voleu, casulá—, es per liberalisme.

Tal es l'opressió que sofreix la col·lectivitat, la nacionalitat catalana, que fins es vol desconeixer la seva existència. A voltes, si, es regoneix el fet de la vida catalana, pero es per a maltractar als catalans. (Vegís els successos de Girona i els empresonaments de Barcelona). Aixís, devant d'aquest problema de dignitat i de llibertat, som nacionalistes.

Però si arribava un dia que Catalunya constituïda en Estat autònom, volgués imitar a Prússia, si arribava un dia que'l patriotisme catalá fos un perill per a la llibertat d'un altre poble, llavors, ens sentiríem radicalment enemics de Catalunya.

El patriotisme tret del seu lloc, tret de l'intimitat i portat a la plassa pública, portat a la política, produeix el cas d'Alemanya. Aixís, podríem dir que mentres Alemanya i els seus aliats es baten per patriotisme, a França i Anglaterra es baten per liberalisme.

El patriotisme, s'exalta, s'infla, es converteix en orgull, desnatura litzza el pensar i el sentir de la gent. Per això no's agrada parlar de la patria i amb lletra grollera, encare menys.

Catalunya, com entitat simple, encarnació de la vida del nostre poble, Espanya com associació dels pobles que l'integren, tot això, molt bé. Però no ns emboliquém amb patriotismes, que'n surtiríem amb les mans al cap.

Aixís com en Jaume Brossa deia que l'home s'havia fet superior a la religió, també l'home s'ha de fer superior a «la patria».

TALLAVENT.

GRAN BAR PARISIEN

DE FRANCISCO COROMINAS

Palau, 19, devant la Rambla

Aperitifs - Refrescos
Café i Licors de les millors marques

DE LA VIDA LLEUGERA

Les brillantes vulgaritats triomfadores

Totes les arts de la terra son creades en un rapt de fogositat cerebral o del esperit i van dirigides a un fi d'embelliment de la vida. Més hi han unes coses que, diguent-se art, escapen del objectiu estètic i per una atrofia psicològica de les multituds que les réhen, se converteixen en negació de la vitalitat espiritual. I son tant corrossivament insubstancials, aqueixes coses, que retrograden la sensibilitat artística fins al canibalisme mes inflammat. Brillantes vulgaritats triomfadores, que no fan bé ni mal, però fan témer.

Una d'aqueixes coses que fan témer per lo insubstancial, és la artista de varieté.

Parlém un poc de la artista de varieté.

Se deia Teresa, com la Ben Plantada den Xenius, com la muller de Sancho, i traquejava peix allá a la Barceloneta mediterrània. Un dia, cedint a la mare que mai li callava, la noia fa un esforç i salta del llenguado al cuplet. I com que'l nom,

per a el públic «agrícola», es lo que fa la cosa, ella, la peixatera varieté, espurga la vulgaritat de la vedula i adopta una nomenclatura exòtica: ara la Teresa catalana usa titol anglés per a cantar picardies franceses en llengua castellana.

En les taules dels nostres cines, aquets nostres cines, en els que també tot hi está tan adequat menys el nom, cada festa s'hi esgargamella una Tereseta cançonetista diferenta. Els nostres cines se converteixen en catacumbes de la xiroja banalitat ont la varieté canta i balla com si oficiés un ritual en holocauste de esbargiment plebeu. Això es art. En druen art. Un art que de tant esquafit no'p podrán entendre els perspicacs que cerquen el sentit de les coses com cercarien una agulla en un paller; però que és aliment de la cretinada que pren com un opi atidor del normal raciocini. Perqué jo no sé de cosa mes tonta, mes insulsa, que hagi pogut mai arrebatat de tal faiso la animalitat del públic. Perqué hi ha que veurer aquest públic com ompleno les sales, com aplaudeix, com gesticula, com udola coretant el cuplet bestial, com fa la gallina i l'ase i el porc... Hi ha que veurer aquest públic a qui no ha conegut sino superficialment la magnitud del trontoll europeu, ni

s'ha capficat encare amb els conflictes proletaris i de subsistencies, com si visquessim a la lluna; aquest públic tant de ciutat alegre i endormiscada, hi ha que véure'l com renδειx vassallatge a la sirena de les brillantes vulgaritats carrinclones, pensant —si es que pensa— que l'home que treballa i súa i la dona que cuina i pasta, bé tenen dret d'unes hores de contemplació lúbrica a cambi de set d'fes de vulgaritat doméstica... I el mal es que te rahó.

No obstant hi ha ximple (en aquest temps d'hipòcrites equanimitats la ximpleria es la millor forma d'equilibri mental) que trova en la cupletista esterlocada el mes llòbreg funeral de la alegria; perquè, si una riaila es frescor al esperit; una riailada es sulfuració de nirvis; i una sulfuració es sempre trágica encare que la provoqui una comedia; i llavors ja es «tragi-comedia». Hi ha ximple que, amb l'opinió ferma de que tot espectacle que s'ofereix al gran públic deu contenir, en quantitat mes o menys graduada, una estructura objectiva, una plástica i una vibració auditiva de les quals se'n deriva la delectació dels sentits corporals i anímics, va a veure la cançonetista i ne surt mes aborrrert que de sentir un discurs del senyor Pascual; i és que l'treball de la cançonetista es sols de exposició epidérmica i, encare que trasbalsi al jóve llult de la primera fila i al senyor tranquil —el peix que es porta l'oli— de la última fila, no perforará mai les fines sensibilitats dels escassos comprendors.

Peró el barruntar dels ximplers no compta. I doncs: quina millor injecció de frevoltat donariu an aquest cós taciturn del nostre poble, esvalda com es la seya tradicional i sana alegría empordanesa? Mortes les elucubracions polítiques, ¿en que més podrien cercar el motor de les revolucions plebeies? Apagades les lluminaries patriótiques i catequístiques ¿en quina mes llampanta claror es rabejarien els ulls que sempre han dut ulleres fumades? I no en nom de la moral, avui que tot senyor moralista per a ésser respectable ha de tenir querida, podreu controvertir el increment de la estulticia cupletista, sinó en nom del gust estètic, que ningú sabrà que voleu dir...

«Pá i toros».—deien els castiços de la flamenqueria. Aquí no resa l'aforisme: no podrém tenir pá ni falta que fan els toros. Però, en compensació, fruim de diputat cacic i de cupletista. Un vodevil entre una georgica. Vert de carabaça i vert de regadora.

Tartufisme volterria i volterianisme tartuf, que no es tartufisme ni volterianisme sinó una violenta trastocació de valors lúbrics. I es que som rurals i aparentém una mansa pervertitad metropolitana. I es que ni som lo que som ni lo que voldríem ésser.

De deliciosos sí que ns pensém ésser-ho. Deliciosos a la manera trista; perquè no hi ha rés mes llastimós que tot un públic massa alegre; sobre tot quant aqueixa trista alegría invadeix tota l'escala social. Perqué lo que no han conseguit vint anys de prédiques fraternaries, aixó: la igualtat de classes en les esclatantes fervorositats ciutadanes, ho consequeixen unes cobles sense fécula i

unes pantorilles. En la nostre habitual baralla de Capuiets i Montescs sols la *varieté* torna en roses i flors les agresivitats ferventes. La cupletista pren de les mans del senyoret protestant el ceptre de les democracies i de les dels capellans de *La Veu* el de les autocracies i, a nou cents kilòmetres de Verdun i a mil de la kábila d'Anyera, s'erigeix emperatriu de totes les Figueres.

Diu que tres teatres no poden aguantar un elenc d'alta dramática. Diu que ha mort un Orfeo de sofoçació impopular. Diu que unes poques festes de cultura se desgranen amb un frèt que mata l'anima. Diu que l'comers no la balta massa grassa. Diu que la política local ha devingut abordament de pandillatge...

Peró les brillantes vulgaritats son triomfantes. Feu-las-hi pás. I que callin les oques del Capitolí. Visca la tonterfal Visca Beocial... JOAN DESCLOT.

CONFERENCIAS

per a noies. Lletres, i fabor de totes classes. D.ª Lluisa Serra (Maestra) Superior.—Cervantes 18-2.

Els germanofils, jugant amb la neutralitat d'Espanya

Aixís com per exemple *Espanya Nueva* ha arribat a ésser germanofila per convicció, (quan?) hi han altres diaris que, en el cambi hi han cercat el consol de la trista vida que portaven. Per exemple: En Milá i Camps, se cansa de perdre diners amb *La Tribuna*, i En Canovas Cervantes mediant condicions a cumplir, se la queda per a dedicar-la a la propagació de tot quant reporti profit als Imperis centrals.

El marqués d'Alella, está tip de gastar quartos amb el *Dia Gráfico*, i les bosses germanofiles s'obren una vegada mes, i el diari, emprent forta campanya contra les nacions aliades i en termes tant virulents, qu'el pobre, ja comensa a donar llástima.

Cert que les amenasses que vé estampant, fins contra les institucions, aixecant el papu del tradicionalisme a la montanya, ja serien castigades, si les hagués escrites cambiant els termes, qualsevol periódic aliadofil.

Si fins s'ha arribat a privar l'exhibició d'un setmanari—no denunciatiu—pel sol fet de portar una caricatura de l'Hindenburg!

Doncs bé: Aquesta neutralitat que té la virtut de que cada dia ploquin denúncies sobre la premsa que simpatisa amb els aliats, i que—rara casualitat—apenes troba motius de molestia en les columnes del *Correo Español* i altres, es la que voldrien accentuar i enfortir els nostres germanofils, sens reparar que aquestes seves campanyes son les que donen peu a que s'ens cridi la atenció.

Tant inhabil es el procedir dels admiradors de la raça teutona, que no saben midir l'alcanç de les seves paraules. Com pot venir *Dia Gráfico*—per exemple—a parlar de neutralitat, a voler defensar (2) la neutralitat espanyola, si ell no es res més que un *Berliner Tegeblat*?

Amb quin dret, amb quina autoritat, vol parlar de la nostra situació un diari sostingut sols per a justificar las «hazañas» dels ezercits del

seu amo i senyor, adobades per l'agencia Wolff?

Referintse an aquesta actitud de nostres germanofils diu en Dato:

«Creo que se habla i escribe demasiado acerca de este punto de la neutralidad y esto sólo puede producir alarmas en el interior y tal vez sospechas en el exterior».

Realment, quina mosca els ha picat an aquets períodics per a amenaçar inclús amb guerres civils?

Es que no comprometen la neutralitat els submarins que rondején per nostres costes fent-les teatre de les seves escomeses, cosa que fora impossible, si en aquestes mateixes costes no s'els facilités lo indispensable per anar actuant en perill dels nostres mateixos barcos inclús? (1)

Fa molts anys que venim sostinguent una guerra estéril al Marroc ont hem adquirit terrenos qu'es valoren en 14 milions, i desde Maig de 1912 a Desembre de 1914, hi portém gastats 115 milions!! An aixó deu afegir-s'hi les vides que tontament els germans nostres allí han perdut; i ja ho veu *Dia Gráfico*, els espanyols tant felíços; i es ara, quant Vds criden a les mares que no deixin sacrificar esterilment els seus fills? Es ara, quant Vds., els constants turiferaris de la monarquia amenacen amb la carlinalla?

Com se coneix, que per a tirar bala rasa contra 'ls aliats els hi falten municions d'aquelles qu'aixequen els cabells de punta...

Ah! Si Vds. en aquets instants poguessin descriurer els últims moments de la terrible agonia del matrimoni Granados. Ah! Si els fos possible publicar en *rotogravure* els retrats dels pobres mallorquins asessinats a Liège. I si ademés diaixó poguessin donar noms—amb caracters ben grossos—de barcos espanyols enfonsats per submarins anglesos! I, tampoc els vindria malament ressenyar quelcóm dels vituperis i porqueries comeses en la persona del nostre compatriota senyor Torras, de Manresa, quin historial está recopilant don J. O. Picón de la Reial Academia...

Si *Dia Gráfico* pogués fer us d'aquets arguments que, per ell, resulten gasos asficcians, estiguin persuadits que no s' contentaria demanant la neutralitat a crits. Allavors *Dia Gráfico* en nom de la Espanya befada, escarnida i atropellada, demanaria venjansa per les víctimes innocents...

Pro, com aquí, els butxins dels indefensos espanyols Granados, germans Oliver, i Torres son ells, els caps quadrats; s'accontenten demanant, amb amenaces—aixó sí—una neutralitat qu'els permeti anar tirant... barcos espanyols a fons, i súbdits espanyols al altre bárri. Ego.

De la xanfaina cusinista.

Els catòlics-regionalistes de la *Veu de l'Empordá*, afirmen, desde l seu períod-

(1) Escrites aquestes ratlles, arriba la nova del torpedejament del Luis Vives; i el ministre d' Estat explica que ja son 50 000 les tonelades qu' ens porten enfonsades els submarins alemanys o austriacs.

Admirable, senyors germanofils, admirable!!!

dic, contestant a lo que des d' aquí hem dit nosaltres, que ja s'han separat de'n Cusi i dels seus, o sia: el Xato, el Ros i el Garbat, els *federal*s adictes al conservador Moragas i el grop de radicals a les ordres del Pepet Tarroella. S'hauria d' esclarir si son els de la *Veu* els que fins a cert punt, s'han separat de'n Cusi o si es en Cusi qui amb la seva política d' adhessió als d'allá a Madrid—que son els que reparteixen favors—es el qui s'ha allunyat, fins a cert punt, dels regionalistes per no fer-se mal veure dels senyors ministres.

La Veu de l'Empordá s'estranya de que no ns haguém enterat de la separació entre ells i els de'n Cusi. Fa de molt mal enterar-se de coses que son lo contrari de lo que veuen els nostres ulls. Espliquem-ho: Qui és el representant dels de la *Veu* en el Municipi? El senyor Giralt. El senyor Giralt es del tot adicte an en Cusi i forma part de la minoria amb en Pascal, Luisitu, o sia *federal*s i Tarroella.

Que fa *La Veu*, sinó dissimular les planxes que fa el protestant Luisitu en les sessions d' Ajuntament?

Totes les xavacaneries que molt abunden en el periódic catòlic regionalista, tenen regust d'aquella compenetració espiritual d' ells amb els Luisitus, Pascals i Moragas.

La Veu, ja ho ha dit que s'ha separat d'aquesta xanfaina, pero els fets no ho diuen pas aixís. Per aixó, a nosaltres i al públic en general, ens costará d' enterar-nos de que *La Veu de l'Empordá*, el cacic Cusi, en Moragas, els vermells del carrer den Lasauca, els lerrouxistes a les ordres den Tarroella, el Ros, el Xato i el Garbat, no constitueixin aquella «Nova Solidaritat» proclamada per la *Veu de l'Empordá*.

La Veu es renta les mans en lo de la suposada carta den Prat de la Riba an en Cusi. Pero, en el període electoral, *La Veu*, va fer la defensa d'aquest procediment, de les cartes que ara no vol regoneixer.

Tot aixó demostra que ls de la *Veu* només es regeixen per un esperit de partidisme; que la deriva de portar la contraria als republicans nacionalistes, sensa recordar se de Catalunya, els posa en ridícul a cada pas.

«Caza mayor»

¡Espatarrant! Les democracies de *Libertad* já tenen una heroicitat mes a admirar. Els micers catòlics de *La Veu* diu que no hi véuen de cap ull de tant contents. Es que'l senyor Luisitu, amb tot valor, amb tota serenitat, ha caçat un singlá com si fos un regidor de la majoria.

La gasetilla en que'l periódic cusinista ens dona la *fausta nueva* sona a tartarinada. I es que, com en la França den Daudet, en el periódic cusinista tothom es un poc de Tarascó. I es me productiu allí un auto-bombó que dedicar tres ratlles a la mort d'un republic il-lustre, encare que aquest digui Suñer i Capdevila.

Ignal que un rei *señorito*, o que un marqués amo de *cortijos*, el senyor López cerca en la cinogètica l'entertainment admiratiu de les democracies clamen per l'abaratiment dels queviures. El singlá es un reclam i el senyor López daleix per el reclam. Mentre no ressi que'l singlá l'ha caçat un altre, o que ha sigut adquirit aposta, com el lleó Tartari...

Mes, no hem d'esser nosaltres els neguém el valor, la serenitat i el coratge de la batalla, al que cada dia desapareix, caça periodística i pirotécnica, un, o dos, o tres, o tota una

JODENOL MARTIN

Perfecte substitut de l' oli de fetje de bacallá.—Reconstituí gust agradable i excel-lents efectes.—Antiga i acreditada Fábrica de R. MARTIN, successor de Deulofeu.—Rambla, 12.

(El Eco de la Moda)

NARGISO FONT

SASTRE-MODISTO

Plaza Constitución, 4 y Portella, 1.—FIGUERAS

Corte y confección elegantes.—Especialidad en trajes de Señora y de ceremonia.—Gran esmero en todos los trabajos.

DISPONIBLE

Academia especial preparatoria

PARA INGRESO EN EL

Cuerpo de Correos

dirigida por los Oficiales del mismo, D. Francisco Ludevid y D. Ramón Gallego.

INFORMES: En la Administración de Correos de esta Ciudad.

BANCA Y CAMBIO

J. FERRÁN Y GALTER

(Sucesor de Miguel Coldecarrera)

Compra y venta de valores, pago de cupones, descuentos de letras, giros sobre París y plazas de España, cambio de monedas, cuentas corrientes, depósitos de metálico y de títulos en custodia, etc.

Calle Vilafant, 2 y 4.—FIGUERAS

Jabones Alegret

ORUJO, OLIVA Y COCO

los más económicos y los que más limpian

Despacho: Nueva, 4

Consultorio del Dr. Tutau

Para enfermedades Venéreas y de la Piel

Nuevo horario de Consultas

Días laborables De 11 a 12 mañana Jueves: solo de 10 a 1 mañana
excepto los jueves 4 1/2 a 6 1/2 tarde Festivos 10 a 12 id.

Calle Vilafant, 24, bajos.—FIGUERAS

RIPOLL

Practicant-Callista

Ofereig son nou despatj i serveis en el ram de Callista, per a el tractament de les malalties dels peus. Curació prompte i radical dels ulls de gall, talongia, verrugues, mal perforant, suor abundant i pudente dels peus. Tractament dels ulls de poll i dureces.

MANICURE.—El gran chic de les senyorettes elegants, es la manicura, que deixa les mans igual que de cera.

De 9 a 11 de 3 a 7.—Serveis a domicili.—Placeta (Rambla) 7, pral.—FIGUERAS.

EL 24

GRAN ALMACEN DE MUEBLES

ESTEBAN VILANOVA

24, Calle Ancha, 24.—FIGUERAS

Exposición permanente de toda clase de muebles. SOLIDEZ, ELEGANCIA, BARATURA. Especialidad en muebles de encargo. No comprar sin antes visitar el 24.

Notas: presenciar de este interesante libro que contiene el nombre y el apellido de todos los que en dicha región ejercen alguna industria, comercio, profesión o cargo oficial. Contiene además: todas las vías de comunicación; correos, telégrafos, telefonos, servicios de coches, automóviles, balnearios, agencias, hoteles, medicinas y curaciones, datos geográficos, históricos y estadísticos son de interés general.

Aranceles de Aduanas, irratados de comercio, medidas, pesas y monedas y tarifas postales y telegráficas.

Los más completos que se han publicado

Cuatro preciosos tomos en colores. franco de portes

10 pesetas en toda España.

OFICINAS: Consejo de Ciento, 240 - BARCELONA

BRILLI-BRILLERE NIEMO

APIREXINA ELFA

UNICO BACILICIDA CAPAZ DE VENCER EN POCOS DIAS TODA INFECCION ENDO-DIGESTIVA

DEPOSITO: Farmacia J. Cusi.

NOVEDADES PARA SEÑORA

Hijos de J. Matas

FIGUERAS

ACADEMIA PARISIEN

CORTE Y CONFECCIÓN

DIRIGIDA POR

PAQUITA GUSO CARRÉ

CON TÍTULO DE PROFESORA DE CORTE

EXPEDIDO POR LA ACADEMIA CENTRAL MARTÍ

AUTORIZADA POR EL GOBIERNO DE S. M.

CON REAL PRIVILEGIO

EXCLUSIVO DE INVENCION

La enseñanza de todas las especialidades del ramo profesional de la costura, está repartida en dos categorías, Primera y Segunda Enseñanza, o sea Elemental y Superior.

La Primera Enseñanza abarca la modistería, para las que desean cursar el oficio de modista o para las que desean saber cortar y confeccionar sus trajes y los de su familia.

La Segunda Enseñanza es una ampliación de la Primera, complementada con todas las ramificaciones o especialidades profesionales, que constituyen la carrera completa para las que desean alcanzar mayores conocimientos y deseen conocer a la perfección, todas las modalidades que abarca el arte del corte, en la modistería y demás.

Podrán las alumnas escoger al matricularse en la forma de pago de 100 pesetas la Primera Enseñanza, o bien 10 pesetas cada mes.

Caamaño, 1 principal.—FIGUERAS

Se entregarán los Programas de Enseñanza a quien los solicite.